

פרשת תצוה

דוגמא אישית אבן יסוד בחינוך הבנים

וחשב אפודתו אשר עליו כמעשהו ממנו יהיה רבנו הבן איש חי בספרו עוד יוסף חי דרשות כותב שבניו נקראים בגדיו של האדם כמו שכתוב בספר זכריה על יהושע כהן גדול "הסר הבגדים הצואים מעליך" והכוונה לבניו שנשאו נשים נוכריות ולכן אמר לו הנביא הסר את הבגדים הצואים תוכיח את בניך שנשאו נשים נוכריות. מסביר הבא"ח את הפסוק "וחשב אפודתו אשר עליו" בא לרמוז שכפי שאדם מתנהג בעבודת ה' כך לומדים ממנו בניו, האב והאם צריכים לשמש דוגמא חיובית לבניהם כיון שילד בטבעו אוהב להדמות לאביו ובת לאמא. וזהו כוונת הפסוק "וחשב אפודתו אשר עליו" היינו חשיבות אפודתו דהיינו הצלחת חינוך בניו המושלים לבגדים לאפוד "כמעשהו ממנו יהיה" לפי מעשה האב ישפיע על הבן.

מסופר על אברך בא לחפץ חיים ושאלו מאיזה גיל לחנך את בנו שנולד אמר לו הרב מאז שנולדת, דהיינו התכוון לומר לו החפץ חיים שחינוך הטוב ביותר הוא דוגמא אישית לפי מעשיו כך יתנהגו בניו וכן צורת וסגנון הדיבור בבית זהו מה שמדבר הילד וכפי שמוכר במסכת סוכה דף נו :

מעשה במרים בת בילגה שהיתה מזרע כוהנים ממשמרת "בילגה" [השויכת לאחד מעשרים וארבע משמרות הכוהנים העובדים במקדש, כל אחד מהמשמרות עובדת שבוע במקדש], שהמירה דתה והלכה ונישאה לחייל אחד ממלכי יוונים כשכנסו יוונים להיכל בעטת בסנדלה על המזבח וקראה למזבח בשם זאב ואמרה זאב זאב עד מתי אתה מכלה ממונן של ישראל שאנשים מנדבים ומקריבים מכספם קורבנות ואינך עומד עליהם שבעת הדחק שהרי עכשיו היוונים שולטים על עם ישראל ואינך עוזר להם וכששמעו חכמים כיצד דיברה סגרו את טבעתה של משמרת בילגה היינו במקום ששם שוחטים את הקרבנות לכל משמר היה טבעת שבה קושרים את הבמהה לפני השחיטה וסגרו את הטבעת כעונש על כך שמרים דיברה כך וסתמו את הלונה היינו במקום שמניחים את סכיני השחיטה לשחוט את הקרבנות ועל ידי כך הם צריכים להשתמש בחלונות וטבעות של אחרים כיוון שאין להם משלהם וזה פוגע בכבודם

שואלת הגמרא משום הבהת קונסים את המשמרת ? עונה הגמרא אמר אבאי נכון כמו שאומרים האנשים מה שהתנוה מדבר בשוק, הוא מה ששמע מאביו או מאמו, וגם מרים בת בילגה אם לא ששמעה מאביה שהיה מבזה את העבודה, לא דיברה כך שואלת הגמרא ומשום אביה קונסים את כל המשמרת עונה הגמרא על זה נאמר אוי לרשע ואוי לשכנו בגלל אביה של מרים כל השכנים למשמרת סובלים.

גמרא זו מלמדת אותנו יסוד גדול שסגנון דיבור והדיבור הילד לומד מההורים

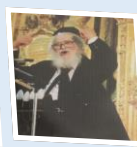
בהגדת אור דניאל הביא על המשפט בהגדה חכם מה הוא אומר דורשי רשמנות קבר רמזו מפיאן יסוד נפלג, והוא הדיגמא האישית - שהיא תנאי בסיסי לחנוך והוראה. וזה שקמ"ר חכם - מה הוא אומר; רוצה לומר "חכם" משמש תחלה דיגמא להוראתו - "מה הוא אומר"; אומר מה שהוא נוהג בעצמו.

וכאן המקום להעתיק תמצית דברים שנקתבו (ב"חגים וזמנים" ח"ב מאמר "דיגמא אישית") על אודות ענין זה: פידוע פרשת תצוה (שמות כח, כ) אינה פותחת בדרך כל הפרשיות - ויבדור ה' אל משה לאמרי "אלא בלשון ואתה תצוה". וכבר עמדו על כך המפרשים, ובארו כל אהד קיד ה' הטובה עליו. ולפי הנראה באה התורה להורות לנו בזה, שהדיגמא האישית היא תנאי להוראה וחנוך: "ואתה" - קדם כל שמש אתה דיגמא להוראתך ואחר כך "תצוה" לאחרים.

וכך מצינו אהד משקת אבות נסח יחודי, שאינו מצוי בכל משקכות ח"ש: "הוא היה אומר...", פלומר "הוא היה" - דיגמא אישית להוראתו, ורק אחר כך "אומר" - צוה בן לאחרים. מפני שמשקת אבות, העוסקת פלה בהוראות מוסר והנהגות דרך ארץ, ראוי לה להעיד בראש ובראשונה שפעל השמועה שמש דיגמא אישית להוראתו.

וזהו יסוד החנוך ושרש הפנהיגות, שבו הורה או מורה ואין צריך לומר מנהיג, לעולם לא יוכל להעביר את מסריו, בלא שהיה משמש בעצמו דיגמא אישית להוראתו.

מסופר בגמרא במסכת כתובות דף סג. על רחל אשתו של רבי עקיבא שנתנה לרבי עקיבא ללמוד עשרים וארבע שנים ללא הפרעה וגם בתה של רחל נהגה כך עם בעלה בן עזאי ונשארה לבד בביתה הרבה שנים כדי שבעלה יוכל ללמוד תורה ללא הפרעה ועל זה אומרת הגמרא במסכת כתובות דף סג. "וזה שאומרים האנשים, רחילא בת רחילא אזלא" כלומר רחל אחרי רחל כיון שרחל אשתו של רבי עקיבא נהגה כך גם בתה נהגה כך, הרב דסלר כותב שאם אדם

עבד על תכונה מסויימת עד שקנה אותה לקניין בנפשו תכונה זו הוא גם מוריש לילדים שלו וזהו בעצם המושג זכות אבות שאבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב החילו לנו תכונות נפש כפי שכתוב מתלמידיו של אברהם אבינו רחמנים ביישנים וגומלי חסדים וכן יצחק הנחיל לנו כשהסכים להיעקב על גבי המזבח את הכח למסור את הנפש בקלות למות על קידוש ה' וכן יעקב את מידת התפארת וכן כתוב בצדקת הצדיק שהבן מגלה את הפנימיות של האבא

"ראשית חכמה" כותב: בצאת האב לדבר מצוה כקניית סכך, ארבעת המינים, שמן לחנוכה, מצות לפסח וכיוצא, ייקח את בניו הקטנים, כדי להקנות להם את שמחתו, חביבותו והידורו במצוות להלן מעשה המראה כיצד היה דוגמא אישית לאהבת התורה

"מעשה נפלא מאחד מהעשירים הגדולים, שקראו לו דיינס. הוא היה בתקופת מלחמת העולם הראשונה עשיר מופלג, מלארדר, והחזיק את כל הישיבות בליטא, ובפרט את ישיבת "נוברדוק". אחר כך כשהגיעה המהפיכה הקומוניסטית, לקחו ממנו את כל מה שהיה לו, והוא נשאר עני מרוד, ממש עד פת לחם, עני ואביון. אך בזמן שהוא היה עדיין עשיר, לקח שני חתנים לשתי בנותיו, שהיו גדולי עולם: האחד ר' אברהם יצחק בלוך, והשני היה אחיו. ושניהם תלמידי חכמים גדולים: האחד ראש ישיבת טלז"ו והשני ר"מ בישיבה זו.

הוא אמר תמיד: "מכל העושר שלי לא נשאר כלום, אך שני יהלומים נשארו לי. אלו שני חתני" ורבי אלחנן וסרמן הי"ד סיפר, שהוא היה צריך להגיע אליו פעם, כשהישיבה היתה במצב קשה, והוא הלך אליו כמה פרסאות, מהלך כמה שעות. באמצע היה שלג כבד והוא היה מלוכלך מאד משלג ומבוץ. וכשהוא היה כבר באמצע הדרך החל לעשות חושבים עם עצמו, שכך אינו יכול להגיע לביתו של דיינס ולהכנס אליו, הרי כל ביתו מלא שטיחים יקרים וספות מהודרות, וכיצד יכנס באלו הבגדים? וכיצד ישב שם? הרי הכל יתלכלך! חשב רבי אלחנן שאולי יחזור לביתו, אך עשה חשבון שזה לא ישתלם שהרי חצי מהזמן הוא כבר ביטל. האם עכשיו יחזור לישיבה ויבטל יום נוסף בכדי לחזור אליו? אבל מצד שני מה לעשות! הרי הוא לא יכול להכנס כך לביתו! אז דיינס! אז מצא הוא עצה. לאותו עשיר ישנה דלת כניסה ראשית, שדרך שם נכנסים לסלון, אך הוא שם לב באחד מן הביקורים שלו, שיש לו גם כניסה מן המטבח, שממש אפשר גם להכנס, ושם אין שטיחים, לכן החליט הוא להכנס דרך המטבח.

דפק הוא בדלת, קפצו שתי הבנות הקטנות ופתחו את הדלת וראו את ר' אלחנן וסרמן, ראש ישיבת ברנוביץ, שהכירו אותו. הן רצו בשמחה ובריקוד לאבא וקראו לו: ר' אלחנן הגיע, ר' אלחנן הגיע, שמחה וששון! העשיר דיינס ניגש לדלת המטבח וראה את ר' אלחנן מגיע מהכניסה במטבח ולא הבין, למה הוא לא הגיע מהכניסה הראשית? הוא ניגש לר' אלחנן, ורבי אלחנן אמר לו: "שלום עליכם", ודיינס החל בוכה, ובוכה! ר' אלחנן לא ידע מה קרה, ועל מה הוא בוכה? והעשיר בקושי דיבר ואמר: "רבי, מה חטאתי? מה עויתי? ומה פשעתי? ולמה הרבי עושה לי כך?" חשב ר' אלחנן שמישהו דיבר עליו לשון הרע, ושאל אותו: "מה אני עשיתי רע? אני לא יודע משום רע שעשיתי. אדרבא, תמיד אנחנו בידידות, איני יודע מה עשיתי רע!"

אמר לו דיינס "הרבי קלקל לי את הבנות שלי!! נבהל ר' אלחנן: "כיצד קילקלתי את הבנות! איני מכיר אותן בכלל, ואף פעם לא דיברתי איתן, ואיך אקלקל אותן!" אמר לו דיינס כך: "הבנות שלי רואות בבית כל היום כסף זהב, דולרים, כסף, ועוד כסף, סוחרים קונים ומוכרים, זה מה שהן רואות כל הזמן. אז פתאום הבנות שלי תרצינה להתחתן עם הן תורה? הן תרצינה כסף, כי זה מה שהן רואות. אבל מה, דבר אחד הן יודעות היטב והוא שאצלי תורה היא יותר מכסף. כאשר מגיע תלמיד חכם או זמן השיעור שלי, כשצריכים ללכת ללמוד, אז אפילו כשהבית מלא בשוחריים אני עוזב הכל והולך ללמוד, זה קודש! כסף, כסף, אבל תורה היא יותר מכסף. אבל מה עשה לי עכשיו ראש הישיבה? ראש הישיבה שלח אותן לקרא לי, ובכך הן הסבירו להן שהוא לא יכול להכנס דרך הדלת הראשית, כי הוא עם בוץ ושלג והוא לא רוצה ללכלך את הבית. ומה הן יבינו כעת? שהשטיחים שלי שווים יותר מן התורה, מכבוד התורה של ראש הישיבה, את זה הן יראינה! ואם הן תקבלנה מושגים כאלה, הן נאבדות לעולם. שאל אותו ר' אלחנן: "הבנותי, אבל מה אתה רוצה שאני אעשה עכשיו? אתה רואה איך אני נראה!" אמר לו דיינס: "אני רוצה לבקש מהרבי טובה: שהרבי יבוא איתי יחד מהדלת הראשית, וידרוך על השטיחים וישב על כל הספות והכסאות וילכלך הכל. שיראו ושיכנסו להם בתודעה בראש ובעומק הלב שהתורה והישיבה, חשובים יותר מהשטיחים ומהספות ומהמשח, ויראו את זה בפועל". סיפר ר' אלחנן: "לא היתה לי ברירה. ניגשתי ולכלכתי את כל הבית עם הבוץ, כי כך רצה דיינס ולא עזב אותי. ובזכות זה זכה לשני היהלומים, שני חתנים גדולים."

הקדמה בהדלקת נרות שבת יהיה תיקון לחטא חוה ונסלח החטא ולכן בבלי שבת מניחים המלאכים ידיהם על ראש האדם ואומרים לו וסר עוניך וחסאנתך תכופר ולכן טוב שהאשה תפריש קודם הדלקה שתיים או שלש פרוטות לצדקה להיות הצדקה עזר לסליחה ולכפרה וכן נהגו פה עירנו קצת נשים להפריש לצדקה

[א] נר שבת החיוב מן הדין הוא נר אחד אך על פי הסוד צריך להדליק שתי נרות אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור והמדקדקין מדליקין שבעה נרות ואומרים העולם כנגד ז' ספירות חגי"ת נהי"ם הרמוזים בשבוע ואפילו המדליקין ז' נרות עם כל זה כשיבא לבית יסתכל בשתי נרות דוקא ויכוין שהם א' כנגד זכור וא' כנגד שמור גם יכוין א' כנגד ה"א ראשונה וא' כנגד ה"א אחרונה גם יכוין שאיור נרות שבקדושה למעלה : **[בלשם יחוד לא יאמר דברים שיש בהם מחלוקת כגון הרני מקיים מצוות עשה מתורה לקדש כיון שיש מחלוקת שלרוב הפוסקים יצא ידי חובה בתפילה וכן מצוות עשה מדברי סופרים לקדש על היין הרי יש אומרים שקידוש על היין מן התורה]**

[ב] עיקר הדלקת הנר במקום שאוכל ועליהם תברך האשה המדלקת את ברכת הדלקת הנר ומכל מקום תקנו חז"ל שידליק נר אחד במקום שישן שם וכן בדת התבטיל ובכל מקום שיש לו כניסה בו בלילה והוציא ולהכניס בכל מקומות אלו תדליק האשה בלא ברכה ואחר כך תדליק במקום השולחן בברכה ואם ירצה האיש להדליק במקום שינה בידו תבוא עליו ברכה אך לא יברך יען כי אשתו מברכת בנרות של מקום השלחן ומי שאין לו מעות לקנות שמן שבת יחזור על הפתיחים ויקנה אך לאדם כזה סגי נר אחד :

[ג] נר שבת ויין לקידוש נר קודם אף על פי שקידוש דאורייתא יכול לקדש מן התורה על הפת ומדברי סופרים הוא דפרי צדק יין לפיכך נר שבת קודם משום שלום ביתו מיהו אם יש לו כדי לקנות שמן לנר אחד וכדי יין לקידוש אבל אין לו כדי לקנות לנר שני אין לבטל היין בשביל לקנות לנר שני כי מן הדין סגי בנר אחד :

[ד] אף על פי שאוכל ומקדש על הגג שאור הלבנה זורח על שלחנו מבערב עם כל זה מדליקין נר שבת בברכה יען דנר שבת מלבד טעם הפשטי של שלום הבית יש בו חיוב על פי הסוד

[ה] אחד האיש ואחד האשה חייבין בנר שבת אלא שהאשה מזהרת עליו ביותר ויש לה דין קדימה על בעלה במצוה זו ואם ירצה הבעל להדליק הוא בעצמו יכולה לעכב בידו מיהו וירצה הבעל להדליק במקום שינה רשאי ולא יברך וכמו שכתבנו לעיל ונהגו באשה יולדת שמדליק הבעל במקום השלחן ומברך בשבת ראשונה שאחר הלידה :

[ו] טוב שהבעל יעסוק בערב שבת בתיקון הנרות בהנחת השמן והפתילות וכמפורש בדברי רבינו האר"י בספר הכוונות וז"ל גם תזהר בתיקון הנרות של שבת אמנם הדלקת הנר היא מצוה על האשה בעלת הבית עכ"ל וכן אנוחנו נוהגים בביתנו לערוך ולתקן הנרות שבידנו :

[ז] לא תקדים ולא תאחר ומן הדין יכולה להדליק אחר שיגיע זמן ערבית דהיינו שעה ורבעי קודם הליכה בשעות ומניית אצל קודם זמן זה אינה יכולה להדליק ומצוה מן המובחר להדליק חצי שעה קודם שקיעת החמה וכן נוהגים בביתנו: **[זמן הדלקת נרות 20 ד' לפני השקיעה]**

[ח] האיישה לא חל עליה קבלת שבת בהדלקת נרות שבת אלא עד שתסיים כל הנרות אשר מדלקת במקום השולחן ששם תהיה הברכה שלה ואחר שתסיים כל הנרות תיכף ומיד תזרוק מידה הפתילה שמדלקת בה את הנרות ותניח ידה על עיניה ותעצום ותפתח עיניה ותראה זריחת אור הנרות והתפשטות אורן במקום ההוא ואם המקום הוא פרוס בו סדינין על הקרקע ואינה יכולה לזרוק הפתילה בארץ תעמיד אחד אצלה כדי שתיכף ומיד בסיום ההדלקה יקח הפתילה מידה ויכבנה ודוקא האשה תחול עליה קבלת שבת בהדלקת הנרות של שבת אבל האנשים אם הם מדליקים נרות שבת בידם אף על פי שמברכין עליהם לא תחול עליהם קבלת שבת אלא כשאומרים בואי כלה ומזומר שיר ליום השבת וכאשר נבאר לקמן ולכן יכולים לעשות מלאכה אחר שמדליקין מיהו טוב שיתנו בפירוש בעת ההדלקה שאין מקבלים שבת בהדלקת הנר : **מצווה בשמן זית [עדיף להדליק בנר שמן או שעווה ואם אין לה יכולה להדליק מנורות החשמל ולברך עליהם]**

[ט] נכון להדליק אחר שתחליף בגדי שבת מיהו אם איחרה וחוששת שאם תחליף בגדיה לא ישאר לה זמן להדליק אז תוכל להדליק בבגדי חול ואחר כך תחליף בגדיה ואם האשה מתפללת צריך שתתפלל מנחה קודם הדלקה ולא אחר הדלקה דהא כבר קבלה שבת בהדלקה ואיך תתפלל של חול ורק ערבית של שבת תתפלל אחר ההדלקה : **[שכחה להתפלל תחילה או הזמן דחוק מותר לה להתפלל לאחר הדלקת נרות אפילו בשקיעה]**

[י] בשבת מברכין להדליק נר שבת וביום טוב מברכין להדליק נר יום טוב ובבגד נוהגים הנשים לברך ביום טוב שהחיינו בהדלקת הנר אם הוא יום טוב שאומרים בו שהחיינו בקידוש ודוקא בשבת כתבנו לברך אחר ההדלקה אבל ביום טוב מברכין ואחר כך מדליקין ומאחר דביום טוב מברכת ואחר כך מדלקת צריכה להזהר שלא תשיח עד אחר גמר כל הנרות שמברכת עליהם ואם שחה שלא מענין ההדלקה אם עדין לא הדליקה אפילו נר אחד תחזור ותברך ואם קודם ששחה הדליקה נר אחד מאלו הנרות שברכה עליהם לא תחזור ותברך [צריך לברך ואחר כך להדליק ואשה הנוהגת הפוך צריכה לשנות מנהגה]

[יא] שנים ושלוש בעלי בתים שאוכלים בחדר אחד כל אחד על שלחנו וימדליקים שם יעמוד אחד מהם לברך ולהדליק ויעשה כונה על השאר ואז ידליקו על סמך ברכה שלו ואם כבר קדם אחר וברך והדליק והשאר לא שמעו ברכתו לא יברכו על נרות שלהם בשם ומלכות אלא יברכו בלי שם

ומלכות ויהיהרו שם ומלכות בלבבם מפני שיש פלוגתא בזה ובי"ל וכל זה אם אוכלים וישנים שם באותו חדר אבל אם רק אוכלים שם וישנים כל אחד בחדר בפני עצמו וידליקו השאר כל אחד במקום שינה ויברך ואם ירצה להדליק במקום אכילה גם כן ידליק בלא ברכה ורק צריך להניח שמן בנר שמדליק במקום שינה שישפיק עד זמן שביא לישון שם, איש ואשתו שיש להם בן נשוי והחמות מדלקת ומברכת במקום שלחן או תדליק כלתה במקום שינה שלה ותברך שם ורק תזהר להניח שמן שישפיק עד עת השינה ואם תרצה הכלה להדליק במקום השלחן לא תברך מאחר דחמותה הדליקה כבר ובירכה :

[יב] סומה יכולה להדליק ולברך על נר שבת ומכל מקום אם יש לה בעל פקח נכון שהוא יברך וידליק.

[יג] אסור ליגע בנר שבת שברכו עליו אחר שהודלק מפני שהוקצה למצותו אף על פי שזה הנוגע לא קבל שבת עדיין דמותר לעשות מלאכה ואפילו נגיעה בלא דנדנד אסור ולכן אסור להוסיף בו שמן מיהו מותר להדליק פתילה משלהבת דנר שבת לצורך שבת כיון דאינו נוגע בפתילה של נר שבת :

[יד] ידליקו נר שבת במקום הנחתם ולא ידליקום בזוית זו ויניחום בזוית אחרת אפילו אם המניחה והמטלטלה הוא נכרי שאין לו איסור מוקצה שאם יעשו כן אינו ניכר שהודלקו לכבוד שבת וכן לא תדליקם בעודם ביד המשרת וכל שכן שלא תדליקם בחדר ויכניסום בפנים ואפילו אם האשה חולה צריכה להדליק נרות שבת במקום הנחתם :

[טו] ידליקו נרות שבת רוב היוצא מן הפתילה שאם לא ידליק אלא ראש הפתילה ויסלק ידו ממנה חשיב כאלו דלקה מאליה ואינו מקיים מצוה בהדלקה וכן היה בנרות המנורה של בית המקדש וצריך להזהר בזה גם בנרות חנוכה וצריכין להזהר לכסות ערות הקטנים אם הם רואים את נרות שבת שברכו עליהם :

[טז] שומן האליה אחר שנימוח אף על פי שהוא נמשך אחר הפתילה גזרו בו חז"ל משום היכא דלא נימוח דהיינו גזרה שמא יביא חתיכת אליה ויניח הפתילה בתוכה לכן אם אחר שנימוח שומן האליה עירב בו שמן כשר כגון שמן זית או שמן שומשומין וכיוצא אז מותר להדליק בו

[יז] אם נמצא עכבר מת בתוך כד השמן אף על פי שיש ששים כנגד העכבר אם אותו השמן מאוס נפסל להדלקת נרות שבת שמברכים עליהם משום הקרבהו נר לפחתין אבל מותר להדליקו בשאר מקומות שצריך לו נר בהם וכתוב בספר תורה לשמה אם הניח שמן זית או שמן שמשומין שהם ראויים לאכילה תחת המטה שורה עליהם רוח רעה ונפסלים לאכילה ולכן נפסלים להדליק נר שבת ונר חנוכה משום הקרבהו לפחתין מאחר דמאסי לאדם באכילה אבל שמן מר שאינו ראוי לאכילה אינה שורה עליו רוח רעה ומותר להדליקו בנר שבת ונר חנוכה

[יח] אסור להשתמש לאור הנר בשבת כל דבר שצריך עיון הרבה כגון לפלות בגדיו או לקרות בספר אפילו אינו מוציא מפיו מה שהוא קורא גזרה שמא ישכח ויטה הנר לקרב השמן אל הפתילה כדי שתדליק יפה ויש מתירים בנר שעווה או של חלב הכרוך סביב הפתילה שאין דרך להארותו ויש אסורין גם בעוה גזרה שמא ימחוט ראש הפתילה שיש בוה כבוי וכתבו האחרונים ז"ל דאין למחות ביד המקילים בנר שעווה הכרוך סביב הפתילה דיש להם על מה שישמוכו על כן יש להתייר ככהאי גוונא לצורך מצוה דהיינו ללמוד תורה ואי אפשר לו שיניח שומר עליו לשמרו אבל אם אפשר לו להניח שומר אין להתייר אפילו בנר שעווה או של חלב הכרוך סביב הפתילה וכן נרות זכוכית שמניחין בהם מים ושמן על המים והפתילה דולקת באמצע הנר אף על גב דאלו לא שייך בהם הטייה יש בהם מחיטה ולכן גם אלו אסורין ואף על גב דאמרנו שיש לסמוך על המתירין בנר שעווה או חלב הכרוך על הפתילה דאין דרך למחוט אותם בהיכא דאי אפשר לו להניח שומר עם כל זה ירא שמים אם אפשר לו להניח נר שעווה הנוכר בתוך כלי זכוכית שיש בו פתח וסוגר הפתח מערב שבת במנעול ברזל וימסור הפתח ביד אדם אחר או שישגור הפתח בקשר משונה ועשה כך כדי לקיים גזרת חז"ל בלי פקפוק :

[יט] מה שאסרו חז"ל לאור הנר אפילו אם הנר גבוה כמה קומות שאינו מגיע אליו נמי אסור משום דלא פלוג רבנן בגזרתם ואם שנים קורין בענין אחד ביחד בספר אחד מותר אבל אם כל אחד תופס ספר בפני עצמו אף על פי שקורין בענין אחד אסור דכל חד טורד לעיניו בספרו ואינו מרגיש במעשה חברו ואם יבא להטות כדי שימנעוהו ויש מקילים בקורין בענין אחד אפילו אם כל אחד תופס בפני עצמו ויש לסמוך על זה בשעת הדחק כי לדינא העיקר כסברא ראשונה דאוסרין גם בזה ואם אחד קורא לאור הנר ומניח אצלו שומר שאומר לו תן דעתך עלי שלא אטה הרי זה מותר לכולי עלמא ואפילו לאשתו יכול להניחה ושומרת עליו :

[כ] קריאה שהאדם רגיל בה הרבה כגון מזמורי תהלים לאדם הרגיל בהם וכל שכן מזמור שבת וכן קריאה שקורין קודם קידוש שהורגל בה בכל ליל שבת וכן ארבעה פרקים של משנה דשבת הראשונים שרגיל האומרים על השלחן בכל ליל שבת ואינו צריך בכל אלו לעיין בקריאת אלא ראשי פרקים הרי זה מותר להקרות לבדו לאור הנר כיון דאינו צריך לעיין בהם כל כך לאור הנר שיהיה יפה כדי שישתהו באור קל סגי ליה וכן ההגדה בליל פסח שחל בשבת דרגיל בה ושגורה בפיו מותר לקרות והוא הדין לשיר השירים למי שרגיל בהם וכן תפילה של שחרית שהוא סדר הקרבנות ומזמורים דרגיל בהם מותר לקרות לאור הנר לבדו בלי שומר ופרקי משנה להרגיל בהם בעל פה גם אסור : [כא] כלים הדומים לה לזה וצריך עיון רב להבחין בין זה לזה אסור לבדקן לאור הנר אבל מסתכל הוא במה שבכוס ובקערה לאור הנר שהתירו לו מפני הנקיטות ומפני הסכנה וכל כל כיוצא בזה וכלי מראה השעות אם הרשימות של השעות והדקים קטנים מאד שצריך להם עיון רב להכירם אסור לראותם לאור הנר אבל אם גסים מעט שאין צריך להם עיון רב מותר וציציות מסוכסכים ומעורבבים הרבה וצריך עיון רב להפרידם ולבדקם אסור להפרידם ולבדקם אבל אינם מסוכסכים שרי [היום שיש נורות חשמל ולא שייך כלל שיטה מותר לקרא לאורם ואין צריך שומר וכן פסקו האחרונים

אמרי חז"ל : **כיצד זוכים לאריכות ימים?** כאשר הגיע הרב וואזנר וצ"ל לגיל מאה, פקד את מעונו מנכ"ל הביטוח לאומי- לשעבר מר ברוך מרום. המנכ"ל לאחר ששוחח עם הרב, שאל אותו בפליאה "כבוד הרב במה הארכת ימים? להגיע לגיל 100 בלי מקל ללא משקפים עם צלילות הדעת לפסוק לכל עם ישראל בארץ ובתפוצות בסוגיות הלכתיות הסבוכות ביותר בצורה בהירה מנומקת ומתמצנת - זוהי מתנה שלא רבים זוכים - אי"ג גלה לי את סודך - במה הארכת ימים? השיב לו הרב את הפסוק בתהילים - מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב? - מסתבר שדוד המלך כבר שאל את שאלתך - מהו הסוד לאריכות ימים. ומהי תשובתו? הנה תקרא - הראה לו הרב - "ניצור לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו" - אמר הרב למנכ"ל הנדהם - כל 70 שנות חיי בארץ נמנעתי מלהיכנס למחלוקת כל שהיא. זהו הסוד!!!

שאלה: ראובן מצא 50 ₪ לצדקה בחצירו של שמעון שאינה משתמרת אין חצירו של אדם קונה לו וכיון שהחצר אינה מגודרת ומשמשת למעבר אי"כ נקראת חצר שאינה משתמרת ולכן אין חצירו קונה לו שלא מדעתו ולכן זכה בה המוצא

שאלה: ראובן קנה מגוי צמיד מכסף ומכר את הצמיד לשמעון, התברר לשמעון שהצמיד עשוי מזהב ורק מצופה כסף האם הוא מקח טעות תשובה: בחו"מ שמעון זכה בצמיד מזהב מגוי סיבות א. לתוס', כיון שהוא לא עתיד למצוא את הזהב שהיה בתוכו כיון שאין דרך להתיך את הצמיד ב. למרדכי, כיון אינה מציאה שאדם שגיל למצוא ולכן לא זכה בא וממלא שמעון זכה בה , לגבי הגוי טעות הגוי מותרת

שאלה: בן או בת הסמוכים על שולחן אביהם למי שייך מעשה ידיהם וכן כשקיבלו מתנה למי המתנה שייכת לאבא או לבן תשובה: מובא בחו"מ סימן ע"ר ס"ב כותב הרמ"א שבנו וביתו הסמוכים על שולחנו אפילו גדולים אם הרוויחו בסחורה או במלאכה זה שייך לאבא ואם קיבלו מתנה אם הוא קטן הסמוך על שולחו אביו שייך לאביו אבל בבנו הגדול אם קיבל מתנה מתנתו לעצמו ולא לאביו

פיטום הקטורת בכונה מבטלת גזירות

צריך להבין מדוע לא מנו את מזבח הקטורת יחד עם כל הכלים בפרשת תרומה מדוע מזבח הקטורת נמנה בסוף לאחר כל בניית המשכן ובגדי הכהונה בפרשת תצוה ונראה על פי המדרש שמזבח הקטורת נכתב בסוף שחביבה היא הקטורת לקב"ה מכל המוקטר והמוקרב במקדש לכן מזבח הקטורת נכתב בנפרד לומר שמזבח הקטורת חביב על הכל ולכן נכתב בנפרד לגמרי שאחרון אחרון חביב ולכן הקטורת קטורת נעשית בתוך ההיכל וזה מראה על מעלת הקטורת, הכהן שזכה להקטיר קטורת זכה לעשירות בגלל השפע הרב שגרם לכל העולם בהקטרת קטורת וכיון שמקטיר גרם בהקטרתו את השפע לכל העולם זוכה גם בשפע לעצמו ולכן בהקטרת הקטורת מי שזכה בהגרלה במקדש להקטיר קטורת לא הקטיר פעם שניה הגמרא בהכרת תמיד דף ל: שביריחו היו מריחים את הקטורת וכן אומרת הגמרא שם שהעזים ביריחו היו מתעטשים מריח הקטורת ויריחו היתה רחוקה עשרה פרסאות מירושלים כ-40 ק"מ וכן אומרת הגמרא שבירושלים לא היה צריך להתבסם מריח הקטורת כל העיר היה ריח נעים מאד של קטורת זה וודאי אינו דבר טבעי כותב מדרש תנחומים ונשית מזבח מקטר קטרת. מהו קטרת? ק' קדשה, ט' טהרה, ר' רחמים, ת' תקנה. אמה ארכו ואמה רחבו וגו' ואמתים קמתו. מה עסקו של מזבח הקטרת? כיון ששעשו אותו מעשה, בקש הקדוש ברוך הוא לכלותו, עמד משה בקש עליהם רחמים, ונחטב שקרקע עד שנתצרה לו הקדוש ברוך הוא, אמר משה: רבוננו של עולם, הרי כבר נתרצית. מי מודיע לבני עולם שאתה נתרצית לישראל. אמר לו: ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ויהיו מקריבין לי קרבנות בתוכם, ואני אקבל מהם... אלא מכל קרבנותיהם איני רוצה אלא הריח וכאלו אכלתי ושתיתי, שנאמר: את קרבני לחמי לאש ריח ניחחי תשמרו (במדבר כח, א). תדע לך, שמזבח העולה שהיה לקרבנות, היה נתון בחוץ. ומזבח הקטרת שהיה לריח, נתון בפנים. לפיכך נאמר למשה: ועשית מזבח מקטר קטרת. מדברי מדרש אלו שהדבר החביב ביותר על הקב"ה זה הקטורת ולכן הניחו בסוף

לכן ראוי להקפיד לומר כל יום שלוש פעמים ביום פיטום הקטורת בתפילות שמעלתה גבוהה מאד כמוכא בזהר בספר יוסף אומץ חלק א דיני תפילות מנחה סימן תק הביא את "סדר היום" וזה לשונו, יצא לכל בעל נפש להשתדל בכל עוז לומר פיטום הקטורת בכל יום פעמיים, בבוקר ובערב, בטעמי הפסוקים, ולכוין בו מילה במילה. וגורם לנו ברכה והצלחה בכל משלח ידיו ועושר, ואינו בא לידי עניות כל הזהיר בו.

בספר טעמי המנהגים - ליוקטים עניני סגולות כתב אם אומר פיטום הקטורת בכונה, לא תהלה לדוד, יתיש כח הס"ם למסור כל חיותו. ואפילו נמסר גור דין בידו עליו או על א' מב"ב, מתבטל הגור דין בכח פיטום הקטורת (שם אות ל"ו בשם כסא מלך).

כתב ביטוד יורוש העבודה שער ה (הקרבן) פרק ט גודל מעלת אמירת פיטום הקטורת בכל יום אחר תפלת שחרית, מבואר בה"ק, וז"ל פי פנחס ד' רכ"ד ע"א ב"מ: עוד אמר בצינא קדישא דבתר דצלותא איהו כקורבנא מאן דיימא פיטום הקטורת בתר תהלה לדוד (ר"ל שאחר תפלת י"ח) בטיל מותנא מביתוי, ע"כ.ל. תרגום - עוד אמר המורה הקדושה - הכוונה לרשב"י שפיטום הקטורת אחרי התפילה היא קורבן מי שאומר פיטום הקטורת אחרי מעשה מבתל מוות מביתו. ומי האיש החפץ חיים אהוב ימים לראות טוב, נצור לשונך לומר קטורת כני"ל, ואחר כוונת הלב הן הן הדברים. עכ"ל ועוד אמרו בזהר הקדוש (ויקהל רח ע"ב): "כל הקורא בכל יום את מעשה הקטורת בכונה, ינצל מכל דברים רעים ומיני כשפים, ומכל פגעים רעים, ומהרהורים רעים, ומדין רע, וממוות, ולא ינזק כל אותו היום, כי אין היסטרא אחרא יכולה לשלוט עליו. ויש לו חלק בעולם הזה ובעולם הבא, ותסתלק מיתת ממנו ומהעולם, וינצל מכל הדינים שבעולם הזה, ומדינה של גיהנם ומדין מלכות הגוים. ואמר רבי שמעון בר יוחאי, אם בני אדם היו יודעים כמה עליון הוא מעשה הקטורת, היו לוקחים כל מילה ומילה ומעלים אותה עטרה על ראשם ככתר של זהב."

העלון מוקדש להצלת כל חיילי ישראל וכל החטופים שישובו לבתיהם בריאים ושלמים לשלום ויהי רצון שיתקיים בהם ה' אל-לוקים מהלך עמכם להחלים לכם עם-אליכם להושיע אתכם, ימלא ה' כל משאלותיך

סיפור מהזוהר - פיטום הקטורת בטלה מגפה מהעיר. אמר רבי פינחס, פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגשתי את אלעזר. אמרתי לו, יאמר לי מר דבר שמועיל לבריות. אמר לו, ברית גזר הקב"ה, ונכנסו לפניו כל המלאכים ששמעו את הצויר הטאי האדום שבזמן שצדקו הקרבנות לפני אדם הקרבנות לפני אדם, בהם - שכלם נזכרו אותו לטוב. ועוד, בזמן שיצא עמך מות בבני אדם, הברית נזכרה, והקרוז עובר על כל חילות השמים, דאם יעלו בניו בארץ בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ויאמרו בראון נפש ולב ענינים של קטרת בשמים שהיו להם לישראל, שיתבטל המות מהם. אמר רבי יצחק, בא ראה מה כתוב, ויאמר משה אל אהרן קח את המחיתה ותן עליה אש מעל המזבח ושים קטרת. אמר לו אהרן, למה? כי יצא הקצף מלפני ה' וגו'. מה פתוב? ויך אל תוד הקהל והנה החל הנגף בעם. וכתוב ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה. ולא לכל מלאך של חבלה לשלט ונתבטל המות.

מסופר על רבי אהא הלך לקבר רשאי, בא אצל המארח שלו. לחשו עליו כל בני העיר. אמרו, אדם גדול בא לכאן, הלך אליו. באו אצלו. אמרו לו, לא חושש על אבדתינו? אמר להם, מהו? אמרו לו שיש שבעה ימים שיש מות בעיר, וכל יום מתחזק ולא מתבטל. אמר להם, נלך לבית הכנסת ונבקש רחמים מלפני הקדוש ברוך הוא. עד שהיו הולכים, באו ואמרו, פלוני ופלוני מתו, פלוני ופלוני נזכרו למות. אמר להם רבי אהא, אין עת לעמוד על, שהשעה דחוקה. אצל תפרישו מכם ארבעים בני אדם מכל העיר וזכאים עשרה

עשרה לארבעה חלקים, ואני עמכם, עשרה לקצה העיר ועשרה לקצה העיר, וכן לארבע קצוות העיר, ואמרו בנפש חפצה ענין של קטרת השמים שהקדוש ברוך הוא נתן למשה, וענין של הקרבנות אתו. עשו כך שלש פעמים ועברו בכל העיר לארבע קצוות והיו אומרים כן. בלשוף אמר להם, נלך לאלו שנוטים למות, ותפרישו מכם לבתיהם ותאמרו כך, וכאשר תסיימו, תאמרו אלו הפסוקים, ויאמר משה אל אהרן קח את המחיתה ותן עליה אש וגו', וישח אהרן וגו', ויעמד בין המתים וגו'. וכן עשו והתבטל מהם (המות). שמעו אותו קול שאומר: סודי הסודות, הראשונים הנחיליה לנצח, שרבי דין השמים לא שורה כאן, שהרי יודעים לבטלו. הלש לבו של רבי אהא וז"ל, שמע שאומרים לו: כמו ועשית את זה - תעשה את זה. לך אמר להם שיחזרו בתשובה, שרשעים הם לפני. קם והחזירם בתשובה שלמה, וקבלו עליהם שלא יתבטלו מהתורה לעולם, והחליפו את שם העיר, וקראו לא מתא מחסיא ויהוה מתורגם בראשית פשט וירא דן קב) המקובל בניהו שמואל- להינצל מפיגועים ב"מ יש לקרוא בכונה גדולה מאוד פרכת פיטום הקטורת. (עין בוה"מ פ' ויקהל דף ר"ח) וזוהי עצה אשר יעץ תמיד

חשוב ללמוד ולהבין את מה שקוראים בפיטום הקטורת כדי שיוכל לכוון בה, הביאור בקצרה - 368 מנה משקל כל הקטורת בשנה שלמה - [בערך 353 ק"ג], 365 מנה כמספר הימים של שנת החמה - 365 יום, ו-3 מנים היתרים כמקטרים על ידי הכהן גדול ביום הכיפורים בקודש הקודשים ו-3 מנים אלו היו כותשים פעמיים. מקטירין כל יום משקל מנה מחצית מהמנה בבוקר ומחצית לקראת ערב. בקטורת היו י"א סמנים והם: הצרי, ציפורן, חלבנה ולבונה כל אחד משקל של 70 מנה סה"כ 280 מנה ביחד, מור וקציעה שכולת נרד וכרכום משקל 16 מנה, 64 מנה ביחד, קושט - 12 מנה, קילופא 3- מנה, קינמון 9- מנה, יחד - 368 מנה ע"כ וכן היו מביאים, יין קפריסין שיעורו 3 סאין ו-3 קבין [בערך 27 ליטר לשנה] ואם אין יין קפריסין מביא יין לבן עתיק, כדי לשרות את הציפורן שתהיה עזה, מלח סדומית רובע הקב - כ-300 ג', וכן עשב שקרא "מעלה עשן" כדי שהקטורת עשנה יעלה כמו ישר ושיעורו כל שהוא, רבי נתן אומר שאף כיפת הירדן- שיעורה כל שהוא וכן היו מביאים בורית קרשינא ליפות את הציפורן כדי שתהיה נאה ולמה אין מביאים מי רגליים שהם טובים לציפורן כיון שאינו מכובד, רבי נתן אומר כשהיו שוחקין את הסמנים היו אומרים הדק היטב היטב דק שהשערת הקול היא חביבה.

מילי דבדיחותא: אחד שלח מכתב למשרד המשפטים שבו כתב "אני מוחה על האפליה מדוע כל השופטים הם ממשפחת כבוד (כבוד השופט) ישנם משפטים מצוינים גם ממשפחות אחרות וכן שלח למשרד המשפטים שאלה: "שכתתי שטר של 100 ₪ בבגדי והבגד התכסה על ידי חומר מלבין האם עברתי על איסור הלנת הון... רבה לפני שלימד לחכמים אמר מילתא דבדיחותא ודחי רבנן לסיף ישב באימה ופתח בסוגיא (שבת ל:)

מי שברך אבותיו הקדושים אברהם יצחק ויעקב משה אהרן דוד ושלמה הוא יבך וישמור וינצור ויורם ויפחם ובני ביתו: חדא שדך, דוד ושרת תניה, יבן ינאל וציפורה, יצחק ויובב תהלה חד, גר חד, ישראל וקרון חנה, ציפורה חד, ויובל וברכה חד, משה חיים בן אביבה, עמי ויששכר חן, אליהו ורות חנה חד, רפי ואביבה ודודו, יסכה ויעקב שמיאן, שמואל ונורית חד, כחן שמעון מרים, מיכאל ואליס חד, ענוס וריאל ואורית חד, יצחק ונכבה חד, כחן יואל, כחן עזיאל, שרון וקנין, יוחנן וישת חד, חדס וניצאל פראנטי, יוסף ומינה חד, הרב אסף חתן, הרב שבע חד וכל משפחתה, אברהם וסגילת חס, דוד ויאלנה ביתן, ר' יעקב אובדין, כחן חנניס וסווי, רבן ברקא בון, מיושו ינותן, ליוונ חון תהילה בת שרה, רות בת מנר, ברקא בת יצחק עניב ליטל ומול אורון בני ציפורה. ותורמים לכלולי קול כמסוף, כולל יום, כולל ליל ששי, כולל בן הוומים, ועוד [ולעלון השבועי. מלך מלכי המלכים ברחמי שמיים ורחמים ומכל גרה וניק גביה גביה מברכתם וכל אשר ישנו ויחילו וכל ל-ממליהם כל גזרות קשות ורעות ויוזרו עליהם אל- גזרות טובות וברכות מרובות, וזכות התורה חן בעדס ויוטאל כל משאלות ליבם לטובה, לחיים טובים ומנוצלים, ויסיר כל מחלה וכל דבר רע ונחיה תמיד שמחים ומאושרים אכ"י"ל. ע"י: יורם בן זילר, רחל בת מזלה אליהו בן מייכרה. 054-8464024